

Asia: VM003:00/2017 VM/155/03.01.00/2018

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi digitaalisten palvelujen tarjoamisesta sekä sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain 5 §, 6 § ja 7 §:n 1 momentin kumoamisesta

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Lakiehdotus on tarpeen saavutettavuusdirektiivin täytäntöönpanemiseksi.

Helsingin hallinto-oikeus ottaa tässä lausunnossaan kantaa esitykseen ensisijaisesti siltä osin kuin siinä on kysymys esityksen vaikuttavuudesta muutoksenhakuun.

2. Kommentit lakiehdotuksen pykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin

1 luku: Yleiset säännökset

-

2 luku: Viranomaisten digitaalisten palvelujen järjestäminen yleisölle

-

3 luku: Digitaalisten palvelujen saavutettavuus

Ehdotuksen 11 §:n 2 momentissa käsitellään tilannetta, jossa viranomainen ei ole vastannut tai antanut tietoja tietopyynnön tekijälle ja pyynnön esittäjä voi tehdä asiasta vaatimuksen valvontaviranomaiselle. Keinoksi on yksilöity valitus, mikä kuitenkin normaalisti tarkoittaa muutoksenhakuja hallintotuomioistuimeen. Kysymyksessä on tässä ensimmäisessä vaiheessa ennemminkin ilmoitus tms., jollaiseksi se selvyiden vuoksi tulisi tuohon kohtaan muuttaa. Ehdotuksen 15 §:ssä käsitettä valitus käytetään myös, ja siinä sen normaalimerkityksessä, kun valvontaviranomaisen oikaisupäätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudessa.

4 luku: Saavutettavuusvaatimusten valvonta ja oikeussuoja

Muutoksenhaun sisältöä kuvattaessa ehdotuksen sivulla 66 tuodaan esiin, että valituksen kohteet eivät olisi erityisen vaativia oikeudellisia kysymyksiä. Tätä olisi syytä perustella tarkemmin joko sanallisesti tai esimerkein. Kommentti ei ainakaan saa johtaa siihen, että valitusten hallinto-oikeuksiin katsottaisiin olevan kaikin tavoin yksinkertaisia ja helposti ratkaistavia. Jo taustalla oleva tiedonsaantioikeus saattaa sisältää hankalia oikeuskysymyksiä. Myös ehdotetun lain säännökset ja sen kohteena olevan digitaalisen palvelun sisältö saattavat olla käytännössä 'teknisluonteisinakin' erittäin vaikeasti hahmotettavia.

5 luku: Erinäiset säännökset

-

3. Kommentit vaikutusten arviointiin

Pyydämme erityisesti arvioimaan esitettyjä taloudellisia vaikutuksia suhteessa lausunnonantajan omaan tilanteeseen tai näkemykseen.

Esityksessä on hyvin vähän arvioitu sen vaikutuksia julkiselle hallinnolle eikä lainkaan arvioitu sen vaikutuksia hallinto-oikeuksien toimintaan muutoksenhakutuomioistuimina.

Saavutettavuuspalautemahdollisuus tulee mitä todennäköisimmin tuottamaan viranomaisille erinäisen määrän sekä palautteita että tietopyyntöjä, joihin vastaaminen asetetussa määräajassa ei käytännössä voi onnistua ilman henkilöstölisäyksiä.

Lisäksi hallinto-oikeuksille ehdotus tuottaa lainkäyttöön kokonaan uudenlaisen asiaryhmän, jonka vaikutuksia hallinto-oikeuksien työmäärälle on vaikea arvioida, mutta niitä ei ole mitään perustetta väheksyä. Jo nykyisten säädösten puitteissa erilaiset tietopyynnöt ja valitukset niistä ovat koko ajan lisääntymässä. Tässä tapauksessa tietopyyntövalitusten ohella muutoksenhaku avataan myös valvontaviranomaisen ehdotuksen 12 §:n 3 momentissa tarkoitetuista velvoittavista päätöksistä. Vaikutuksista tulee olla arvio lopullisessa hallituksen esityksessä.

4. Muut kommentit

Ehdotuksessa esitetään kumottavaksi tietyt sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain säännökset. Selvyyden vuoksi viittaus uusiin säännöksiin on tarpeen myös tuon lain yhteydessä.

Vainionpää Suvi
Helsingin hallinto-oikeus - Ylituomari Liisa Heikkilä